

Základní škola, Základní umělecká škola a Mateřská škola, Frýdlant,
okres Liberec, příspěvková organizace

Dětská skupina Koťata, Frýdlant

Adaptační program pro děti v dětské skupině

Ve Frýdlantu dne 1. 10. 2021

Tento adaptační program pro děti v Dětské skupině Kořata, Frýdlant (dále DSK) určuje podmínky realizace adaptačního procesu dětí před a po nástupu dětí do dětské skupiny.

Adaptační proces je zaměřen zejména na postupné seznamování dítěte s prostředím DSK, pravidly a normami, seznámení s pečujícími osobami, s ostatními dětmi v dětské skupině a v neposlední řadě také na postupné dočasné odlučování od rodičů, na jejichž neustálou přítomnost bylo dítě dosud zvyklé.

V rámci adaptačního procesu jsou vždy respektovány individuální dispozice každého dítěte – věková specifika dítěte, jeho psychosociální a fyzický vývoj (zralost), úroveň adaptability, biorytmus, jeho zvyky, dosavadní zkušenosti se sociálními kontakty, zájmy, hygienické návyky, dosažená úroveň sebeobsluhy atd. Důležité jsou samozřejmě také potřeby a očekávání rodičů, jejich zkušenosti, možné obavy, časové možnosti.

Naším hlavním cílem je, aby byl proces adaptace pro každé dítě co nejefektivnější a zároveň příznivě ovlivňoval jeho zdravý psychosociální vývoj.

Adaptační proces:

1. Před nástupem dítěte do dětské skupiny

1.1. Nabídka návštěvy dětské skupiny pro zájemce o využívání služby

DSK umožňuje rodičům, kteří mají zájem o umístění dítěte v dětské skupině, individuální návštěvu dětské skupiny spojenou s prohlídkou prostor a podrobným seznámením s nabídkou poskytovaných služeb. Tyto návštěvy se konají buď v běžné provozní době dětské skupiny, nebo po dohodě mimo provozní dobu. Rodičům vždy doporučujeme vzít na prohlídku s sebou i své dítě.

1.2. Úvodní informační schůzky pro rodiče přihlášených dětí před zahájením školního roku

DSK pravidelně organizuje pro všechny rodiče a děti přihlášené k docházce úvodní informační schůzky, které se konají zpravidla v posledním srpnovém týdnu před zahájením školního roku. V rámci setkání je rodičům podrobně představen provoz dětské skupiny, jsou seznámeni se všemi důležitými dokumenty (Plán výchovy a péče, Vnitřní pravidla, Adaptační program pro děti v dětské skupině, Krizový plán, Traumatologický plán atd.).

Pro děti je v době setkání připraven krátký motivační program, který má za cíl hravou formou seznámit děti s prostředím dětské skupiny a představit jim pečující osoby.

1.3. Sestavení adaptačního plánu dítěte ve spolupráci s rodiči

Ještě před zahájením docházky dítěte do dětské skupiny proběhne s rodiči úvodní rozhovor, v rámci kterého zjišťují pečující osoby informace důležité pro nastavení individuálního adaptačního plánu dítěte a poskytování péče a výchovné práce s dítětem. Zjišťujeme mj. složení rodiny, základní motivaci rodičů k umístění dítěte do DSK, biorytmus dítěte, zvyky dítěte, zkušenosti s chováním dítěte ve skupině vrstevníků, co dítě baví, z čeho má obavy, v čem je šikovné, v čem má rezervy, možné zdravotní obtíže, jeho hygienické návyky, úroveň sebeobsluhy atd.

Výstupem je vyplněný dotazník pro stanovení individuálního adaptačního plánu, který respektuje věk dítěte, jeho stupeň vývoje, adaptibilitu, jeho individuální potřeby, a samozřejmě také potřeby, přístup a zkušenosti rodičů. Plán se ve spolupráci s rodiči může aktuálně upravovat podle projevů dítěte a jeho postupu v adaptaci na podmínky v DSK.

1.4. Příprava dítěte na docházku do dětské skupiny

Pro usnadnění zahájení docházky dítěte do DSK jsme pro rodiče připravili několik užitečných tipů, které jsme shrnuli do tzv. „desatera“. Desatero pro snadnější začlenění dítěte do dětské skupiny je zároveň přílohou tohoto adaptačního programu a je rodičům předáváno v rámci úvodní informační schůzky.

1. Mluvte s dítětem o tom, jak to v dětské skupině vypadá a co ho čeká. Vyhněte se negativním popisům, jako „tam tě naučí poslouchat“ apod.
2. Zvykejte dítě na odloučení. Při odchodu láskyplně a s jistotou řekněte, že odcházíte, ale ujistěte dítě, že se vrátíte. Dítě potřebuje vědět, že se na vás může spolehnout.
3. Ved'te dítě k samostatnosti v hygieně (zkoušejte používat nočník), při oblékání a při jídle.
4. Seznamujte dítě s hrníčkem a lžící. Dítě by mělo být zvyklé na tuhou stravu a umět jíst u stolu.
5. Dodržujte pouze jedno spaní přes den (po obědě, cca v 12.00 hodin).
6. Učte dítě reagovat na jeho jméno a na výzvu dospělého.
7. Dodržujte postupnou adaptaci dítěte v DS dle doporučeného adaptačního plánu.
8. Ráno se snažte o co nejrychlejší předání a rozloučení s dítětem. Pokud bude plakat, buďte přívětiví, ale rozhodní.
9. Dejte dítěti s sebou něco důvěrného – plyšáka, hračku, látkovou plenu.
10. Spolupracujte s pečujícím personálem. Vzájemná podpora usnadní dítěti přechod z domácího prostředí do kolektivu a odloučení od rodičů.

2. Po nástupu dítěte do dětské skupiny

Adaptační období trvá zpravidla 4 týdny od nástupu dítěte do dětské skupiny, ale může být i delší. Jeho délka je vždy individuální.

2.1. Možnost přítomnosti rodičů v dětské skupině bezprostředně po nástupu dítěte do dětské skupiny

Aby si dítě mohlo lépe přivyknout na nové prostředí, seznámit se s pečujícími osobami a ostatními dětmi, ale zároveň neztratit náhle pocit bezpečí a jistoty, kterou mu dává přítomnost rodiče, mají rodiče možnost trávit v průběhu prvního týdne pobytu s dítětem v dětské skupině předem stanovený čas. Období prvního týdne je doporučené, v případě potřeby je možné tuto dobu po vzájemné dohodě prodloužit.

Pokud dítě nastoupí do DSK v průběhu roku, bude záležet na domluvě rodičů s pečujícími osobami vzhledem k faktu, aby se nenarušil již zaběhnutý režim DSK a ostatní děti tak nebyly vystaveny stresující situaci z přítomnosti cizí osoby – maminky nebo tatínka jiného dítěte.

2.2. Postupné prodlužování doby pobytu dítěte v dětské skupině

V prvních týdnech docházky dítěte do dětské skupiny je vhodné umístit dítě do DSK nejprve na kratší dobu (několik hodin denně, ve vybraných dnech) a následně dobu pobytu dítěte prodlužovat. Dítě si tak může postupně zvykat na odloučení od rodičů, nové prostředí, kolektiv a pečující osoby. Po uvyknutí dítěte na pravidelný režim je vhodné dodržovat pravidelnost docházky v dohodnuté dny. Výjimky v docházce dělat jen opravdu ze zásadních důvodů.

2.3. Další doporučení rodičům pro usnadnění adaptačního procesu*:

1. Rozlučte se s dítětem přívětivě, ale loučení neprodlužujte.
2. Povídejte si s dítětem o tom, co v dětské skupině dělalo, jaké to pro něj bylo apod.
3. Zapojení dítěte do jednotlivých aktivit DSK je dobrovolné, dítě do aktivit nenuťte.
4. Pozitivně motivujte dítě, ale bez nutnosti odměny (dárku) za každý den v dětské skupině. Umožněte mu vzít si sebou např. oblíbenou hračku, která mu umožní navodit si ve skupině pocit bezpečí.
5. Dodržte všechny sliby, které dítěti dáte.
6. Respektujte individuální proces adaptace, mějte trpělivost. Neporovnávejte Vaše dítě s druhými dětmi. Každé dítě je jedinečné, stejně tak jeho situace.
7. Aktivně spolupracujte s personálem dětské skupiny, důvěřujte jejich kompetencím.

** Převzato z metodického materiálu Adaptační program pro děti v dětské skupině s akcentem na věkovou a vývojovou specifiku, MPSV, Praha 2019.*

Adaptační období po nástupu dítěte do dětské skupiny má několik fází*:

a) Období orientace

Tato fáze probíhá zpravidla v prvním týdnu docházky dítěte do dětské skupiny. Dítě se drží v ústraní, zpovzdálí sleduje dění ve třídě, sleduje denní řád, pravidla v dětské skupině, rozložení hraček a systém jejich půjčování a uklízení. Navenek může dítě působit zdrženlivě, uzavřeně, může se stranit od ostatních. Tyto projevy může mít dítě i doma po návratu z DSK.

b) Období sebeprosazování

Následuje po období seznámení dítěte s novým prostředím, s fungováním dětské skupiny a jejími základními pravidly. Dítě získalo pocit jistoty a nyní může dítě cítit potřebu prosadit se ve vrstevnické skupině, upoutat na sebe pozornost. Začíná být společensky aktivní. Starší děti se mohou cítit ve své roli ohroženy nově příchozím dítětem, může docházet ke vzniku různých forem rozepří a konfliktů. Doma se děti mohou projevovat jako náladové, nevyrovnané, mají silnější potřebu jistoty a bezpečí.

c) Období zvláštních opatření

Toto období je charakteristické ustálením rozdělení sociálních rolí a pozic ve skupině, jistým zklidněním, ustáváním hádek a sporů. Nově příchozí děti se snaží získat pozornost těch dětí, které mají podle nich vedoucí postavení ve skupině. Navazují kontakty s oblíbenými dětmi, soustřeďují se na jedince, ne na skupinu, ostatní děti mohou nechávat stranou. Doma mohou děti působit unaveně, vyčerpaně.

d) Období ukončení adaptace

Toto období nastává zpravidla po jednom měsíci. Děti se zakotvily ve vztazích ve skupině, osvojily si určitou sociální roli, přijaly svou pozici ve skupině. Ztotožnily se s hodnotami, pravidly a normami dětské skupiny. Navázaly vztah s pečujícími osobami.

** Převzato z metodického materiálu Adaptační program pro děti v dětské skupině s akcentem na věkovou a vývojovou specifika, MPSV, Praha 2019.*

3. Průběžné vyhodnocování adaptačního procesu

Celý adaptační proces, který je realizován na základě adaptačního plánu, je u každého dítěte průběžně vyhodnocován pečujícími osobami po celou dobu adaptačního období.

Pečující osoby průběžně informují rodiče dítěte o průběhu adaptace dítěte, konzultují s nimi pokroky dítěte, jeho chování v sociální skupině, možné překážky a obtíže atd. Navrhují možná opatření, nabízejí rodině pomoc, pokud se adaptace nedaří.

V případě potřeby je plán adaptace po dohodě s rodiči upravován. Je možné volit např. tato opatření:

**Základní škola, Základní umělecká škola a Mateřská škola, Frýdlant,
okres Liberec, příspěvková organizace**

- prodloužení doby přítomnosti rodičů v dětské skupině v prvních týdnech docházky do DSK,
- úprava času ranního nástupu dítěte do DSK,
- příchod do DSK s jiným členem rodiny,
- úprava délky denní docházky dítěte do DSK,
- redukce počtu dnů docházky dítěte do DSK,
- úprava volby aktivit, kterých se bude dítě v rámci pobytu v DSK účastnit, apod.

Ve Frýdlantu 1. 10. 2021

Mgr. Bc. Petr Kozlovský
ředitel školy